

1886

Budapest, 1885.

Ötödik évfolyam 19. szám.

Péntek, szeptember 11.

KIADÓHIVATAL:

Budapest, Gyöngygyök-utca 9. sz.
Ide címzendők az előfizetési
pénzek, hi. detések és nyilvántérek.

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési díj:

Egész évre 6 frt — kr.
Félévre 3 " — "
Negyedévre 1 " 50 "

Egyes számok 12 krért

az elárúsító helyeken kaphatók.

NÉPJOG

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, VIII., Vas-utca 13. sz.
Ide küldendő a lap szellemi
részét illető minden közlemény.

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési díj:

Egész évre 6 frt — kr.
Félévre 3 " — "
Negyedévre 1 " 50 "

Egyes számok 12 krért

az elárúsító helyeken kaphatók.

Hogy áll a világ.

Ithon. Tisza Kálmán az „erélyes“ miniszter-generális edzett tagokkal visszatért Ostendéből és kék szemüvegein keresztül széttekintve e hazán nem fog egyebet láthatni, ha ugyan látni akar, mint politikája romboló hatalmának sanyaru eredményeit.

Mindenekelőtt látnia kellene a magyar nép kényes helyzetét, melybe a zsidóvilág föltétlen uralma hajtotta hazánkat.

Elmondjuk mi ezt lapunkban mindig s rámutatunk a bajra önzetlenül, az igazságnak megfelelően, itt tehát csak megemlítjük. De látnia kellene Tisza Kálmának, mint belügyminiszternek a nemzetiségek ugrárait, a szászok, oláhok, szerbek és horvátok követelő szemtelenkedéseit.

Ezek tudják, hogy Tisza velük szemben csak a fenyegetés ostarát csattantja meg, tudják, hogy mindez csak pusztán szóhang s ép azért nem adnak a hangzatos frázisokra éppen semmit.

A horvátok magatartása egyenlő azzal, melyet 48-ban tanusítottak. Az oláhok nyílt proklamációban szólítják fel a népet, hogy fegyvert ragadjon. Nem félnek az államhatalom sújtó kezétől. A szászok fajveszéknek és fészkelődnek, panaszaik visszhangot találnak Drezdában. Legújában a szerbekre jött a sor. És itt nem csak az egyszerű hanyagság vádjai illeti a kormányt, mert elnézte a baj keletkezését, mert előmozdította azt ügyetlenségével, ügyefogyottságával.

A szerbek nyugodtan viselték magukat néhány év óta; a magyar állam ellen nem agyarkodtak. Most pedig egyházi kongresszust ülnek, s az e célból megválasztott képviselők névsorából kitűnik, hogy a magyar ügy tökéletes veresége szenvedett. A kongresszusnak, mely f. hó 22-én fog összejárni, alig egy ne a gyede hordja szíven magyar ügyet, atöbbi

a legtulzabb nacionalista. Az „erélyes“ Tisza Kálmán csufos kudarcot vallott. Azokra a szerb képviselőkre nem figyelt senki, a kik azt hitték, önhatalmilag szabhatnak törvényt a világnak, mikor egy villában a budai hegyek között értekeletet tartottak. A jelöltek egész sorát állították össze, csak éppen a népet felejtették megkérdezni, hogy kellene-e azok neki. A jelöltek sorra buktak.

A kongresszuson alig husz hive van a kormánynak és a magyarságnak. Majd meglátjuk az eredményt annak idején!

E napokban nagy félsz észlelhető a muszkabarát kormánykörökben. Lengyel vendégek jöttek mintegy 400-an hozának. A kormány mindent megtett, hogy e kedves vendégeinket tüntetőleg ne fogadjuk, amde a nép szívében fogam-

zott erős rokonszenvet letartani nem képesek jelenleg az intrikánsok fogásai; s habár némileg meglátszik bizonyos egyéneknél az, hogy a kormány kegyében a muszka czár kedvére kell maradniok, a lengyelek fogadtatása, mert szívből jött s mert nem egy klikk kezébe volt téve, nagy örömmel történt meg! Most pedig vakaródnak az urak! Másrészt az sem igen tetszik nekik, hogy a pártmozgalom az országgyűlés megnyitására közeledtével teljes erővel indult meg az ország különböző részeiben! A mérsékelt ellenzék s

Madridban történt, az, ha Párisban, Londonban történik a háború biztos előjele gyanánt volna tekinthető. Németország zászlaját meggyalázták, a német követ palotáját ostromolták Madridban s — Bismarckot az egész világ úgy ismeri, mint a ki a német birodalom méltóságának megfelelő magatartást szokott követni, a kancellár tehát — a német katonai körök göggyéről nem is szólva — nem fogja szótlanul tűrni a Madridban történeteket. A legteljesebb elégtételt fogja követelni és a spanyol kormány ezt meg is fogja adni. A tetteseket, ha kézre kerülnek megbüntetik, a német lobogót ünnepélyes díszszel visszahelyezik s a német követtől bocsánatot kérnek.

A konfliktusnak egyéb vége alig lehet, mert egy spanyol-német háború lehetetlenség: nem erkölcsi, hanem fizikai okok miatt. Ha Spanyolország közvetlen szomszédja volna Németországnak, akkor még képzelhető volna, mikép Spanyolország egy öngyilkos vállalatba rohan. De szerencsésjére, Franciaország egész nagy területével elzárja egymástól a két ellenfelet. Csak tengereken volnának a német partokra szállíthatók a spanyol katonák, de ehhez nagy hajóhad és szállítóhajó kell és a nervus rerum a pénz! De Spanyolországnak sem egyik sem másik nincsen! Mindennek dacára lázasan munkálkodnak azon, hogy Németországon álljanak bosszút s a szabadelvű spanyol hírlapok egyhangulag azt kívánják, hogy Spanyolország üzenjen háborút Németországnak.

Az angol-orosz afgánkérdés most egész esőndben lesz lebonyolítva, s a politikusok és diplomaták egész serege azon véleményben van, hogy egységre fognak jönni. Angolországban most a választási mozgalom indult meg éppen úgy, mint e mozgalom Franciaországban már jó folyamatban van.

Különben Franciaország is most igen kényes helyzetben van a spanyol-német konfliktus miatt. A francia kormány

azonban egész erejéből odahat, hogy a német birodalommal egyenletlenségbe ne jöjjön. A megtorlás politikáját egyelőre félretették, jól tudván, hogy a németekkel még most (de talán számos év múlva sem) megbirkózni nem képesek.

Irthonban, különösen ennek fővárosában Dublinban hatalmas mozgalom indult meg az iránt, hogy az ireknek saját parlamentjük legyen megadva; azon fáradoznak, hogy az őz folyamán leendő választások alkalmával csak olyan képviselőket válasszanak meg, kik az angol parlament jelenlegi összeállítására ellen működjenek, esetleg a parlamentbe el se menjenek. Dr. Walsh a most Rómából Dublinba érkezett r. k. püspök ünnepélyes fogadtatása alkalmával is kimondotta, hogy ő is hive Irthon külön parlamentjének. Ime tehát Angliának otthon is elég baja van.

A hadgyakorlatokról hazatért.

a független párt erősen kezd dolgozni; s jó reményünk van, hogy a független antisemiták sem fognak késni munkáikkal. Most lesz ideje már az országban a párthiveket sorakozásra s kitartásra serkenteni, különösen pedig mivel Tisza Kálmán a jövő választásokat már öt évi időtartamra fogja magának megszavaztatni!

Tehát föl a munkára. Előre antisemiták, ne mondja a nép, hogy az antisemita képviselők most már nem törődnek vele! Előre!

Németország és Spanyolország. A Karolina-sziget-csoport miatt támadt s általunk mult számunkban említett kérdés kiélestedt csaknem a hadüzenetig. A spanyolok heves vére fellangol egész a forradalomig, s mi e napokban

A zsidók és a vasárnap megszentelése.

«A budapesti tőzsdetanács hivatalosan közhírré teszi, hogy f. hó 10-én és 11-én az izraelita ünnepek miatt gabnaüzleti felmondások nem eszközöltek s hogy a gabnaneműk és más termények e napokra eső szállítása és átvétele f. hó 12-én történhetik. Budapesten 1885. szeptember 3-án. A tőzsdetanács». — Különös! A zsidók vaskövetkezéssel tartják meg vallási törvényüket. A míg a börze a legnagyobb keresetény ünnepeken is nyitva áll, a nagy zsidó ünnepeken zárva marad, a mi által legjobban van bebizonyítva, hogy a börze a nemzetközi zsidóságnak központja s csirája a zsidók világhuralmának.

A budapesti tőzsdetanács fenti közléséből kiindulva arra a megfigyelésre kellett jutnunk, hogy ha a keresztények is igényt formálnak a hét egyetlen pihenő napjához a vasárnaphoz, akkor rögtön megmozdul az az aranydrót, melynek végére a liberális-musnak nevezett fajankó van illesztve s meghuzza a zsidó sajtó vészharangját, melynek rémes kongásából e szavak vehetők ki tisztán: «pietisták, a sötétség barátai, pápi uralom, antisemitismus!»

Annyi áll, hogy évek óta vita tárgyát képez a vasárnapnak, mint a hét egyik nyugalomra rendelt napjának megszentelése, sőt némely törvényhatóságok rendeletek is meghagyták már ennek fogantatását alantas közegeknek, de bizony a jó szándék csak nem akar valóságba átmenni. Van valami a levegőben, mely a jó magot csirájában megöli és nem engedi kifejlődésre, virágzásra jutni. Már pedig a hét egy napjának munkátóli elvonulással való megszentelése nemcsak dogmatikailag; nemcsak az okból, hogy illő a hét nap közül egyet Istennek szentelni, hanem a humanizmus elvéből kifolyólag is kötelessége minden jóérzésű embernek. Hiszen a folytonos munka az erők összességére nem hat gyarapítólag, sőt ellenkezőleg folyvást fogyasztja a meglévőt s ha a felhasznált anyag helyreépítve nincs, ha a munkát pihenés nem követi, mely által az elhasznált erők pótolhatók, úgy közel áll az emberi testszervezet a végkimerüléshez.

Legyen bár valaki atheista. Ne fogadja el a dogma elvét, mely azt mondja: «A hetedik napot megszenteljed; az Urnak napja az!» még sem maradhat rideg merevségben s nem tagadhatja el, hogy kell lenni a hét egy napjának, a mikor a munkát pihenés váltja fel.

Kell lenni egy ily napnak! Belátták ezt már egy eszesek, mint törvényhatóságok s hogy általánosan kötelező erejűvé nem lehet, okát könnyű kitalálni: «Keressz a zsidót!»

Ne tessenek rámförmedni kedvesen szeretett pájeszes, kaftános zsidaim! Ne gondolják, hogy ok nélkül oly nagy kedve volna az embernek velük foglalkozni. De hát a legnagyobb okot csakugyan a zsidók szolgáltatják arra, hogy a vasárnap — más napoktól különbözően — munkátóli megszűnés által meg nem tartatik.

A zsidónak szombat lévén az ünnepnapja, ilyenkor (valóságos csoda!) boltját zárva tartja s munkától megszűnik ugy maga, mint igazságszaga (ha van s hogy ne volna?). E napot — törvénye kötelező értelmében — szigorúan meg kell ünnepelni. Ilyenkor nem adhat s nem vehet! — Hanem a zsidó ezzel nem marad ám hátrányban. Az ő gseftelő esze hogyan tétlenkedhetnék keresztül egy «sábesznapot?» . . . Vagy keresztény emberrel szövetkezik, ki árulja szombatnapon portékáját, vagy pedig, ha más képen nem hozhatja is helyre a hibát, ott a vasárnap. Helyreépíthetja azon a napon busásan, mert hiszen vasárnaponként — legalább bizonyos időre — minden jóérzésű kereskedő bezárja üzletét s a kinek szükségképpen vásárolnia kell, csak a zsidó-boltot találja nyitva.

Az elmondottakat megértve, nem okoz fejtörést kitalálni: mi az oka, hogy a va-

sárnap megszentelésére irányuló törekvések hatályon kívül maradnak. A felelet csak egy lehet erre: a sábeszelő zsidóság ássa alá az erre vonatkozó minden igyekezet alapját.

A zsidó az ő Mózeset imádó valláselvénél fogva a szombatot tartja szünnapnak s a vasárnapot, midőn minden jóérzelmű keresztény templomban, vagy magánháznál dicséri Istenét, ki hat napon át munkájában megsegíté, mert az neki nem ünnepnapja, szemtelenül profanálja ki s legtöbb ízben, midőn az ájtatos nép buzgó imában van elmerülve, aranylánczos pöffeszkedő zsidó kocsija robog el éktelen zajjal a templom előtt, megzavarva az ünnepies csendet; vagy handlés zsidó tollat szedve kiabál végig az utcán s legtöbbször a gyümölcskereskedéssel foglalkozó taligás jakhecz tart allomást a templom előtt.

És a társadalom, a törvény csinálhatja az ő vasárnap megünneplését célzó munkáját. Mosolyognak rajta a kaftános atyafiak: hiszen ő reájuk az nem tartozik. . . Nem is veszik figyelembe sem, hogy akkor, midőn a város, vagy falu zöme csendes nyugodtságban ünnepel, megtartanak magukat legalább templombameneti a fuvarozgatástól. Hát miért is tartanak? Ők talán az urak s nem az a bolond paraszt, ki ha megszorul pénz dolgában, reászorul; ki eladja neki buzáját feles áron s még örül, ha a buza eladás miatt foglaltó nem megy házára, mint történik számtalan esetben.

Az erkölcs azon tényező, mely államokat képes fentartani; melynek eltüntével rombadólnek a virágzó városok s inség helyévé lesz a viruló tartomány. Ez azon kincs, mely alapja a vallásosságnak; mely ha nem tisztá, melynek ha szentségtelen kezletörli zománczát, mindjárt felburjánoznak a különbéle bűnök dudvái.

Tévedés volna állitanunk, hogy a vasárnap meg nem szentelése nem okozza gyakran a bűnök elaradását. Hiszen vasárnap van legtöbb bevétele az árendás zsidónak, mert a hat nap munkájában izadó földműves a hetedik napon iszsa el heti keresményét.

A vasárnap illő módon való megünneplése hát nem hiába foglalkoztat egyeseket, de éppen ez volna hatékonyan munkás a nép elferdült erkölcsiségének jobb utra terelésében. Hanem hát hasztalan addig minden szervezgetés, minden siralmas felkiáltás, míg a zsidó uralkodik a magyar nemzetben; míg a törvény megszabott szigorúságával sorompóba nem lép Jehovának e bélpoklos sáskahada ellen.

Őrei az igazságszolgáltatásnak! Önökre vár e feladat sikeres megoldása! Tekintsenek már egyszer mi reánk is, ne csak kedvelt zsidókat dédelgessék! . . . Ha már elnézik önök behunyt szemmel, hogy e szípolozó nadálysereg kiforgatott bennünket ősi vagyonunkból, ne hagyják erkölcsi életünket is teljes elsatnyulásra juttatni miattuk! Törvényt uraim, mely korlátozza a henczegő zsidótábor szemtelen pöffeszkedését. Tegyétek önök a vasárnap megünneplését kereszténynek, zsidónak egyaránt kötelességévé. Ne nyissa meg akkor boltját az uzsorás kereskedő; ne mérje pálinkáját a vízből pénzeltő árendás s ne gajdolja végig az utcát a szentelenségben párját ritkító toluszedő zsidó. Így a vasárnap valódi nyugalom napja lesz s az eredmény csakhamar láthatóvá lesz, mert nem a korcsmák telnek meg vasárnaponként, hanem a most üres templomok.

Magyarország nem Jeruzsálem. Magyaroknak keresztény fejedelme, apostoli királya van, kinek szívén fekszik alattvalói erkölcsi jólléte. A telhetetlen zsidóság csak nem dirigálhatja tetszése szerint a magyar nemzetet? . . . Mire valók lennének különben az igazság őrei, ha alattuk gyomként csirádzának ki a zsidóságtól eredő minden rossz szokás? . . . Nem-e érdemtelnek kezében lenne ez esetben a kormány pálcája?!

Miért küzdenek az antiszemiták? Mi az ő céljuk? Anyagilag és szellemileg jobb utra vezérelni a tudatlansága s belátás-

hiánya miatt önsirját ásó népet. Ez a mi igyekezetünk, nem pedig a zsidóság Palesztinába való kiűzése. — Ostoba ész lakik annál az egyénnél, ki minket ezért elítélni tud, vagy a zsidó zsebében zsugorodik az ily jeles talentum!

Nekünk nincs más célunk, mint nemzetünk jóllétének tökélyesbitése. Ezért harczolunk mi elleneinkkel szemben az igazság fegyverével. Am öltögessék nyelvüket a méregfogu viperák, mi nem rettegünk! . . . Az igazság magva előbb-utóbb gyökeret ver s ha egyszer fává női ki magát, bizonyosan nem fogja árnyát élvezni sem az uzsorás zsidó, sem pedig az őket dédelgető hárompróbas zsidóbarát.

Mi bizunk a magyar népben, hogy erkölcsét nem hagyja előletni a zsidómételey által. Ugy egyen!

Szini Péter.

KÉPÜNKHÖZ.

Folynak az ősi hadgyakorlatok. A ki az azokról az újságokban közölt leírásokat olvassa csaknem azt hinné, hogy valódi háborút folytatnak. Bezzeg nagyon meg is vannak erőltetve a katonák, kivétel nélkül. Képünkön egy hazatért katonatisztet láthatni a ki a „békés“ harcz után kimerülve várja a szolgálja által hozandó fűtőt estebédet. Ugy ül székeben, mintha megsebesült volna, mintha künn folytatnák az ellenségeskedést, mintha éles töltés hatolt volna ifju testébe! Nehéz játék az a katonási időnként, auni áll, csak hogy a nép kénytelen megadni az árát, mert a nép áldozni kénytelen jó és rossz esztendőben egyaránt milliókat, hogy a nagy urak játszassanak háborusdít!

S Z A P U L Ó.

Keserü Gazsi levelei.

I.

Érdemes újságíró ur!

A minapában éppen a bíró komámmal beszélgettem a község ügyes-bajos dolgai felől, mikor odajött a „Jóérzem“nek titulált falusi kovács. Többől-többré haladtunk a beszélgetésben, mert hát sok baja van a szegény embernek, azt sem tudja: melyiket dobja le válláról. A sok szóbeszéd között azt találta mondani a kovács, hogy hát a magyar népnek nincs is már semmitéle joga.

Én sem voltam rest: „Már hogy ne volna!“ — mondok neki es előhuztam zseemből a „Népjog“ legutóbbi számát. — Látja! — szólok a kovács-hoz. — Itt van a nép joga. Ez az újság az, mely a nép érdekeit védi a megtámadások ellen. Bezzeg elő is vette az én két emberem s szóról-szóra elolvastatták. A bíró komám még „A szakállas Bismarckot“ talán könyv nélkül is betanulta.

Felgondolván magamban, hogy másokkal együtt talán én is betekintethet ez igazságos újságba, elhatároztam megírni bele a vidékünkön történt eseményeket. Tessék kitenni azt érdemes újságíró ur, ha arravalók.

Kezdjük a zsidóval. Ezzel van nekünk legtöbb bajunk! A szomszéd faluban Jandon esett meg Dzirli Éliással az a szerencsés körülmény, hogy vigyázatlanságból a cséplőgép kereke alá talált kerülni s onnan peppé lapitva jött ismét elő. Volt is áj, váj bőven. A nép azt mondja rá: kevesebb van egy csalóval.

Még különösebb volt Langermann Lázár munkási zsidó esete. Az inasa megharagudott reá, mert a kosztot felette szűken utalványozta számára s egy alkalmas pillanatban nadragulyát dobott a tűz alá levő ételbe, melyet is Langermann, mitsem gyanítva, családostól megevett. Meg is boldultak ám tőle s tettek olyan sivalkodást, tánczolás, falramászást, hogy az egész város népe csodájukra állott ki. Az is valami, hogy Havas Tivadar beregszászi könyvkereskedő, mint atéle kipróbált telivér zsidó, csődöt mondott. Nem lepett az meg senkit Beregszászban, mert Havas oly méreg-drága perczentet huzott arucól, hogy a vevők teljesen elidegenedtek tőle. Ez évben már két zsidó könyvkereskedő vetett bukfenet Beregszászban s most a város könyvárus nélkül maradt.

A múlt héten meg Bilke mezőváros lett színhelye egy borzasztó eseménynek. Az állami iskola igazgató-tanítója: Mitrovics Mihály vidám baráti körben mulatás alkalmával revolverrel agyonlőtte magát. A jó készütségű tanító e tette általános részvetet keltett. Neje ez esetről értesülve gyufaoidatot ivott, de a hirteleni orvosi segély visszaadta az életnek.

Surányban nagy tűz pusztított vasárnap. Bay Károly nagy csüre gyulaat ki s benngett a sok termény a gőzcséplőgéppel együtt. Hasztalan az intés, nem akar a magyar ember más káran tanulni.

Alsó-Verecskén egy csodarabbi járt. Persze körülfozták az ottlakó jakheczek s egész éjen át éktelen zsvajgás között fentanácskoztak. Egy csendőr meguntta végre az éji titkos rendezvoust s a csodarabbit bekísérte. Lett is erre áj, váj gesrien! . . . Elmentek a zsidók a szolgabíróhoz s ottan addig kunyoráltak, míg csodarabbiukat el nem ereszté.

Nem hallgathatom el azt sem, mit a hetesek tettek az ő árendás zsidókkal. — Ez évben lejárt a regáleberlet s a zsidót csak oly kikötéssel hagyták meg a berletben, ha nekik egy új iskolaházat épített. A zsidó, mivel jó gseft neki a regáleberlet, állott a kikötésnek s építetett egy új iskolaházat, mely testvérek között: is megér 1000 forintot. Persze most már a zsidó lekonyult orral jár s miat hirlik: bantrótot

készül kiáltani. Ajánlom az ily eljárást más községnek is. Ne csak a zsidó ússe a magyart mindig.

Piacunkon felette lanyha árakon kelnek a termények. A buza mázsáját 5 frt 70 kr, 5 frt 80 kr-ért vesztegetik. Egy mm. gabona 3 frt, 3 frt 50 kr. — Zab 2 frt 20 kr kőble. Árpa 3 frt 50. Tengeri 5 frt 50, 6 frt.

Ezekben kívántam jelenleg elmondani a mondókámat. Sokat beszélni nem akarván, majd máskor többet!

Most pedig a felséges Isten kegyelmébe ajánlom az érdemes újságíró urat, maradtam az falumban.

Anno: 1885. Kisasszonyhó 2-án.

Tisztelő polgártársai:
Keszérü Gazsi.

Az ügyvédek.

Özöne van a kongresszusoknak Vidéki hírlap-szerkesztők s kiadók, orvosok, vendéglősök, s fakeskedők összegyűjtenek a felett tanakodni, hogyan jobbitsák saját sorsukat; de hogy ezen igyekezet mások jóvoltába ütközik-e vagy sem, hogy a magánérdek összhangban van-e a közérdekkel vagy sem, ugylátszik a kongresszus tagjait vajmi keveset foglalkoztatná. Hogy ezen áramlatból az ügyvédek, s különösen ők, nem maradhattak ki, azt nagyon könnyű megérteni annak, a ki a viszonyokat ismeri.

A törvényhozás azon végzetes hibája, melyet a zsidók egyenjogusításával elkövetett, lehetővé tette, hogy a zsidó oda tolakodjék az igazságszolgáltatás szentélyéhez is. Fel is használta a jó alkalmat, belátván annak nagy horderejét, ha az igazságszolgáltatásba ténylegesen, akár mint önálló bíró, akár mint alárendelt is részt vehet, vagy a mennyiben ezt ma még nagyobb mérvben elérnie lehetetlen, legalább mint ügyvéd segédkezhetik.

Könnyen megmagyarázható tehát a zsidó ügyvédek feltűnő nagy száma, s e számból könnyen tovább kimagyarázható, miért aljasult az ügyvédség közönséges mesterséggé, mely ha ad is ma még kenyeret, ezt a kar tekintélyével fizeteti meg.

Az ügyvédek, ez a zsidó szellemmel impregnált testület, hogy maradhattak volna tehát kongresszus nélkül? s hogyan beszélhettek volna másról is, mint azon módokról, melyekkel jövedelmeiket szaporíthatni vélik? Ugyancsak hozzá is láttak, ugyanarra, hogy valóban komikus hatása volt távolról szemlélni azon vergődést, melyet a zsidó urak ez igyekezetben kifejtettek. Szerencse, hogy az ügyvédi kar zöme, ismert ügyvédi tekintélyek, távol tartották magukat e mozgalomtól, övéké lesz az érdem, ha a már is nagyon akként hangolt közvélemény a pereatort ki nem mondja.

E sorok írója maga is gyakorló ügyvéd volt hosszú éveken át, nyomról-nyomra észlelte a rombolást, melyet a mindinkább elharapódzó zsidó szellem az ügyvédi tekintélyen, sőt az ügyvédi tisztességen véghez vitt. Láta keletkezni s kifejlődni a közönség antipathiját, midőn megszünt az ügyvédet tanácsadó, biztos barátjának tekinteni, hanem megszokta, hogy ellenségének, vagy más adott esetben lánczos ebnek tartsa, mely kész a neki juttatott csontokért megmarni, a kire éppen napos gazdája uszítja. Mióta az ügyvédek nagyrészenek a költségjegyzék meg az előleg lett Istene, mióta a perekben nem az igazságot, nem a felek védelmét keresi a legnagyobb rész, hanem azt, vajjon mit „hoz“ a per ő néki, egyszóval mióta az ügyvédek legnagyobb része — ha vallására ma még nem is, de szellemére — zsidó, azóta oda a tekintély, a rokonszenv sőt nagyrészen a tisztesség is, s azt a most tartotthoz hasonló kongresszus helyre nem állítja soha, mert az ügyvédeknek régebben élvezett s ma vissza óhajtott tekintélyt nem adta meg sem a testületi szellem, de meg a vagyon sem, hanem megadta a személyes tisztesség s különösen a keresztény álláspont, melyet az egész kar országosan magáénak vallott, s vallását mindenkor tettel erősítette. A mostani kongresszus pedig nem jelez visszatérést az ősi tűzhelyekhez, hanem jelez újabb távozást azoktól.

A nagy kolomp e kongresszuson zsidók nyakára volt akasztva, harangoztak is eleget, még az esküdszékeket is kiharangozták általános gezéresz között, e hős tettet azzal indokolván, hogy az esküdszékek felmentenek minden antiszemitát s elítélnek minden zsidót. Pedig ha ez csakugyan így van, vagyis ha a népnek minden rétege antisemita, akkor akár lesz esküdszék, akár nem, a zsidó institutióknak, tehát a zsidó fiskálisoknak is meg vagynak számlálva napjaik. Az ügyvéd népség már hivatásánál s foglalkozásánál fogva is

kell, hogy gyakorlatilag gondolkodjék, ha ezt teszi, lehetetlen el nem találnia, miként nem jövedelem szaporításról, hanem a kar tekintélyének öregbítése, illetve visszaszerzéséről, a tisztesség általános niveaujának emeléséről kell gondoskodniok, ezzel azután megjő a könnyebb megélhetés önmagától is.

A kar tisztességét, tekintélyét pedig másként emelni, mint epurációval, a zsidó elem kiküszöbölésével, még gondolatban is képtelenség. Ha tehát az ügyvédek majdnem összegyűjtenek a végett, hogy kimondják „Judeam velendam esse censeo“ s megtanácskozzák, melyek ennek legalkalmasabb módjai, annak lesz értelme s haszna, — minden más congresszus csak azon örvényhez hozza őket közelebb, melynek lejtőjén haladnak.

Jól teszik a jobbak, ha erről komolyan gondolkodnak.

H I R E K.

— **Papszentelés.** Dr. Schlauch Lőrincz szatmári püspök mult hó 31-én hat növendékpapot szentelt fel és pedig Dimand Lajos, Irinyi Tamás és Svadlena Károly szatmári papnövendékeket és Lányi Konrád, Lipták Kelemen és Vitsch Gliczér minorita szerzetes tanárokat.

— **A hadgyakorlat áldozata.** A 76. ezred egy tartalékosa a hadgyakorlati megerőltetések áldozata lett. Az ezred 28-án Pordány felé manővrozott s egészen ki volt merülve, mikor egy heves lovassági roham indult ellene. Egyszerre támadást vezényeltek, s a megerőltetés és a hőség a legénységet annyira kifárasztották, hogy midőn a pordányi töltéseket bevették, nyolczan összerokadtak s egyikük, egy Borsody nevű tartalékos katoná halva maradt. Borsody három gyermek atyja volt s neje épen a negyedikkel várandós. A szerencsétlent augusztus 30-án temették el. Özvegye 130 forint évi nyugdíjat fog kapni.

— **A hivatalos nyelv** az államvasutaknál tehát valahára magyar lesz. A közm. és közl. miniszter ez évi augusztus 11-én 18,667. sz. a. kelt rendeletével fölhívtak az összes alkalmazottak ujjalag és most már utólagára, hogy a menyinyben a hivatalos magyar nyelvet a szolgálat által követelt mértékben, szóban és írásban nem bírnák, azt egy év, mint végső határidő leforgása alatt teljesen elsajátítani kötelességüknek ismerjék, annál is inkább, mert ha ez egy év elteltével, a nyelvbéli képességük megállapítása végett kirendelendő bizottság előtt a vizsgálatot teljes sikerrel ki nem állanak, s a miatt a szolgálatból elbocsátatnának, azt egyedül maguknak tulajdonítsák.

— **Az országos kiállításra** belépti-jegyek szeptember 6-ig bezárólag eladottak összesen: 5 frtos = 215; 2 frt 50 kros havi jegyek = 45; 1 frtos = 8726; 50 kros jegyek = 450,114; 30 kros = 403,470; 20 kros esti jegyek = 168,504; 20 kros katonajegy = 35,010; 20 kros mérsékelt jegyek = 169,729; 12 frtos bérletjegyek = 1076; 8 frtos bérletjegyek = 12,111; 5 frtos havi bérletjegyek = 253; 20 kros sertéskiállítás jegyek = 2967; 10 kros sertéskiállítás jegyek = 4355. Ezek után bevétellett eddig 543,507 frt.

— **Zsidó eljárás.** Szegedi levelezőnk írja a következő esetét: „Koszó Ferencz nős, gyári munkás az új-szegedi gőzfűrésztelepen, mintegy másfél héttel ezelőtt, munka közben olyan erős ütést kapott hasára a fűrészelésre a géphez vitt deszkától, hogy nyolcz nap mulva a súlyos testi sértés következtében — meghalt. Ezen esetet a gyárban, úgy látszik, elfeledték a rendőrségnél bejelenteni, mert Temesváry új-szegedi rendőrbiztos csak a haláleset bekövetkezése után és akkor is csak magánaton értesült az esetről. Ma délelőtt Koszó Ferencz özvegye megjelent Bérczy alkaptány urnál és panaszt tett a gyártulajdonosok ellen. Löwy testvérek ugyanis, midőn a gyárban megsebesült ember haláláról értesültek, az özvegy asszonynak öt forint végkielégítést adtak temetési költség czimén. A szegény asszony keveselte ezt az összeget, mert a gyárban kapta különben életerős férje a halálos sérülést és kérte a rendőrséget, hogy segítsen a nyomoruságán és ítéltesen meg tisztességesebb kártérítést. — A rendőrség megindította a vizsgálatot és figyelmét főleg azon irányban terjeszti ki, hogy Koszó Ferencz a halálos testisértezt saját vigyázatlanságából, vagy a gép körül történt előre nem látható baleset folytán kapta-e. A gyár különben csaknem egy hétig szünetelt a legközelebbi hetekben és így az utóbbi körülmény valószínűnek látszik.

— **Leleplezési ünnepély.** Szentesről írják, hogy Horváth Mihály hazánk nagy történéskének és Tóth József színművész születési házában elhelyezett s már pár év óta leleplezésre váró születési emlék-táblák leleplezési ünnepélye f. é. október 22-én fog megtartani, a mely ünnepélyre meg lesz hívva a Kisfaludy- és Petőfi-társaság, az írók és művészek társasága, a magyar

történelmi társulat, az országos szini egyesület és a nemzeti színház. Meg lesznek továbbá hívva a szomszédos községek előjárói és a szentesi hatóságok.

— **Minta polgárok.** Van egy kis erdélyi község — Tancsnak hívják, a melyről eddig senki sem tudott semmit; de méltó, hogy beszéljünk róla országszerte. Megtudta ugyanis a szegény kis község, hogy egy „Erdélyi közművelődési egyesület alakult, ő is szeretett volna száz forintos alapító tagnak belépni, de nem volt pénze: azt határozta tehát, hogy napszámmal fizeti le a száz forintot. Elmentek tehát földesurokhoz, gróf Telekihez és kérték, hogy ők ledolgozzák napszámmal a száz forintot ilyen magyar czélra; de pénzüik nincs, hát adjon előre. A nemeslelkű gróf szívesen teljesítette a község kívánatát s így be is lépett az „Erdélyi közművelődési egyesület“ száz forintos alapítói közé. — Mily nemes gondolkozású község! — Mily remek példája a hazaszeretnek! Valóban méltó a követésre.

— **A kaposvári bukott zsidó bank** viselt dolgairól a többi között a következőket írják: F. köttsei lakos kölcsönt kért s nyert a kaposvári takarékpénztártól, lejárván a váltó, annak meghosszabbítása tekintetéből küldött egy új váltót s a kamatokat. A levél hogy, hogy sem, a takarékpénztár helyett a bankhoz került, ott szépen felbontották, a kamatokat, mint tévedésből oda jutottat, átadták ugyan az illető helyére, a váltót azonban megtartották s sajátjukként tovább adták. Erről F. csak mostanában értesült, midőn majdnem egyszerre két oldalról szólították fel fizetésre. Azt mondják, hogy az érdekelt urak megígérték F-nek, ki feljelentéssel fenyegetődött, hogy váltóját kiváltják, megtörténik-e? az más kérdés. Általános feltűnést kelt, hogy oly tisztességes urak, mint Maar Gyula főjegyző és Kovács Sebestyén Gyula tanfelügyelő, kik mint elnök és igazgató tanácsos működtek a bankban, s kikről általános a vélemény, hogy csak a zsidó fűrangnak lettek áldozatai, még tovább is ámitatni hagyják magokat a vizsgálatot nem kérnek.

— **Rövid hírek Kalocsáról.** Schwarz József „lőbőr“-nél beittott a „krach!“ Azt még érdemeül róhatni, hogy fizetéseképtelenségét csupán zsidótársaival érezteti. Tartozik vagy hat bandabelijének, részint készpénz, részint más kölcsönökkel, kinek-kinek ezer forintot felül. Erezven szagát a törvényes foglalásnak: meglehetősen menyinyesü borait akarta elrejtteni, de bizony a kutató bíróság rájött a turpiságra, s azt is lefoglalta. Hála Jehovájuknak! talmud emberei már egymás irányában is gyakorolják csalásaikat, fosztogatósaikat . . . Bár csak tömegesen pusztítanak egymást! — Borzasztó, mit kell érnünk! Még Baksa rablóbandájának mesterfogásait el sem felejtők, már néhány hetek előtt egy becsületes ruhafestő vertek éjjel véresre családostól, s rabolták meg pénzétől, közel egy korcsmához, hol egész éjjel kártya-spillerek kompániája mulatott, egy oly egyéniség jelenlétében, kinek kötelessége lenne a rendre és biztonságra felügyelni, s ki csak reggel értesülvén a szomszédos betörésről, a mikor a rablók idejekorán eleblábolhattak. Rá tegnapelőtt éjjel újra elágazó rablás követtetett el. Ketteje fúteczánkon, egy cipész- és kalaposnál; keteteje pedig a mellékutcákon egy bábos és zsidó kereskedőnél: kirakataik- és boltjaikból értékes tárgyakat rabolván el. Mit várhatunk majd télen át?! Bizony, uraim, országos képviselő urak, kik szinte olvashatják majd minden napilapban az itt-ott fölmerülő rablásokat, gyilkolásokat, nagyon okosan tennék, ha a tulságos humanizmusnak már véget vetnének, s mint Zlinszky egykori képviselő említé, „ne dédelgetnék a jámbor gazembereket“, kik oly jól érzik magukat a tömlőz falai közt, hanem alkotnának erélyes törvényeket, mik gátat vetnének a biztonságot veszélyeztető sérelmes kicsapongásoknak. Hisz mostaná an a legterhebb bűncselekvő, elegendő tanuk nem létében, ha „tagadás“-ban van: kikerüli a törvény sujtó kezét... Hát jól van ez így?! Dolog-házat nekik!! — Végül e méltányos expectoratióm után álljon itt említve zsidóinknak azon sentimentalis örömiük, hogy városunkban, körükben tisztelhetik Ötvös Károly oreságot, a híres ügyvédet, ki Szájbelej Antal, volt képviselő, oldala mellett jött be kocsin a vaspályától. Örülj Izrael!

— **RÖVID HÍREK. A tél hírnöke.** Hátszegről jelentik, hogy e hó 4-én reggel a Retyezáton nagy hó esett s az egész erdőséget fehér lepel borítja. — **Leégett gőzfűrészmalom.** Csucsán Erdélyben Tóth Jenő gőzfűrészmalma szeptember 5-én éjjel ismeretlen okból kigyuladt és porrá esett. A kár meghaladja a 20,000 frt. — **Pályázat.** A budapesti m. kir. állatorvosi tanintézetnél szeptember hó 1-én egy év tartamára egy 400 frtos ösztöndíjas állomás betöltésére pályázatot nyitottak. — **Főlkonzolás.** Katholikus hittérítői állomásokról érkezett hírek szerint Cimbe Basiában, Délafrikában, százhárom hittérítő és más európai főlkonzolatott. — **A Vaszul rendüek** lembergi zárdáját, mely panszláv agitációnak főtészke volt, a Jézus társaság veszi át október 1-én. A jezsuiták Lembergben noviciátust állítanak fel. — **A nemzeti muzeumot** f. é. augusztus havában 85,837 személy látogatta meg és pedig: a képtárt 40,884; a régiségtárt 15,093; a természettárt 29,602; a könyvtárban 58 szaktudós fordult meg.

Lengyel vendégeink.

A lefolyó héten Budapestre minden vidékről nagy számú látogatók jöttek. Bécsiek, Brünniek csehek és gácsországi lengyelek. A hatalmas hegylánc, mely Magyarországot elválasztja a lengyelektől, egy pillanatra mintha megszűnt volna lenni, nem akadályozva az egyesülést, mint akadályozza amugy a személyes érintkezést. Lengyelek és magyarok testvéresülési ünnepélye ellen nem voltak elég magasak a Kárpátok bőfötte, égbetörő ormai.

Minden időben meg volt e két nemzet közti válrokonság. A két nemzetnek egy nagy egységes hatalommá való tömörülése sokszor lett megmégkísértve és sokszor már-már létesült is. Az idők folyása azonban kettészakította a népeket, de sziveiket nem.

Magyarországon pusztított a török — Lengyelország ezalatt fényes nagyhatalom volt — s midőn Magyarország ketté törte az idegen jármot, Lengyelország leszálla magaslatáról, hogy végre az osztozó hatalmak martalékává legyen.

Szerencsében és balsorsban a két nemzet közt megmaradt a rokonszeny lángja, az egyiknek öröme visszhangot talált a másiknál s egyiknek fájdalma a másiké is volt. A lengyelek velünk ujjongtak, midőn szabadságunk hajnala derengett és viszont nálunk nyilvános részvét tárgya volt Lengyelország, melynek fia a szabadság vérmézőjén estek el, vagy börtönbe hurcoltattak. Hogy a lengyel nép végleg össze nem tört a sors kezének oly súlyos csapásai alatt, hogy máig is büszkén állanak s figyelmüket az egyesülés, a lengyel királyság új alapítása felé szüntelen ébren tartják, ahhoz sokat, igen sokat tett a magyarok rokonszenyves barátsága.

A lengyelek ellátogatása hozzánk ment minden politikai demonstrációtól.

Mi tehát üdvözlöttük őket mint vértanuk unokáit, fiait és testvéreit; üdvözlöttük és ünnepeltük őket, kiket szívünk mélyéből szeretünk, igazi magyar szívességgel fogadtuk őket, ők sem vártak egyebet tőlünk, mint testvéri ölelést. Ezt megkapták, senkitől oly őszintén, oly önzetlenül, mint tőlünk és szeméinkből kiolvashatták azt is, a mit ajkunk el nem mondhatott.

A lengyelek az egész magyar nemzet által lettek fogadva, szerencsére a klikk nem volt tola-kodó, mert hát azoknak a félsz embereknek meg is volt tiltva a mester által, s ők hunyászokdakt, otthon maradtak s tarokkiroztak, no meg talán újságcikkkeket írtak — a lengyel barátságról! Magyarország, a magyar társadalom volt a házi gazda s ennek volt és van mindig annyi tapintata, a mennyi épen a bankettirozó klikknek nincsen! A lengyelek üdvözlésére elment a magyar nemzet ifjúsága is, ebből láthatták, hogy mi híven őrizzük a lengyelek iránt való barátság érzetét, hogy a kidőlt nemzedék örököül hagyja azt az utána következőnek.

Isten hozta tehát nálunk lengyel vendégeinket, lengyel testvéreinket! A szlávok közt, kiket nyers zsarnoki hajlamok vezetnek, a legnemesebbeket s egyedül előkelőket! A szlávok közt, a kik fajlenség gyanánt tekintik a magyart, egyedül jó barátait. Ők czáfölják meg lehangosabban azt az ostoba rágalmat, hogy szlávok és magyarok közt közös érdek s benső barátság nem létezhetik! Isten hozta őket. Szívünk legmelegebb barátsága vette őket körül s távozásukkor az elválás könnyei, a nemzet imája kíséri őket!

X. Y. Z.

VIDÉK.

Somogyból, szeptember 1.

Azt tartja a közmondás: söpörjön mindenki saját háza előtt! Nagy igazság és sok másként volna a világban, ha ez intést mindenki befogadná, de hát kevesen teszik, miért ne követném tehát én is a többség példáját ez egyszer s habár elég söpörni valókn van is kedves Somogy megyénk háza, saját házuk előtt, szölok azon benyomárról is, melyet bennem az a sok fővárosi parádé keltett, melynek leírásával hetek, hónapok óta telvék a napilapok.

Azt mondotta az egyszeri zsidó: büszke arra, hogy zsidó, mert ha nem volna büszke, akkor is csak zsidó volna. Nem hiába zsidósodott el annyira Magyarország, ennek a mondásnak aligha része nincs azon áradásban, melylyel az országos kiállításról írnak s beszélnek. Büszké vagyunk a kiállításra, mert ha nem volnánk büszké, akkor is csak olyan volna, a milyen; pedig akárhova tegyenek is, még sem hallgatom el, hogy én ezen országnak — tehát nekünk, a vidéknek — több mint egy millió forintba kerülő kiállításon Magyarországot hiába kerestem, nem találtam meg. Némi részben ott van ugyan a nyers termények különböző csarnokaiban s a hol valóban mutatkozik, ott imponál is, de egyebütt, például az iparcsarnokban, ha megtaláltam is Budapestet — nohát persze a zsidó Budapestet — ünnepi köntösben, de hiába kerestem saját magunkat, a vidéket. Már pedig ki mit mondjon is, Budapest ma még nem az egész ország s valóban szerencse, hogy nem az.

Különbön hagyjuk a kiállítást, söpörjenek ott a kiket inkább illet, mint engem; a zsidók meg

folytassák saját maguk részére a reclam csinálást, elnézhetők nekik, csak ennél gonoszabbat soha se cselekednének, forduljunk inkább a színpadról a díszletekhez; ezeket — tagadhatatlan — ügyesen állították fel, oly ügyesen, hogy a festett erdőt bizonyos távolságban valóságos erdőnek is tarthatnánk, de mintha mi itt a vidéken ezen bizonyos távolságon belül vagy kívül esnénk, nagyon szemünkbe ötlük a pictura gyarlósága, ez lehet az oka, hogy oly furcsa hatással van reánk.

Tolnát, Baranyát bejárja a nagy hűhó, hogy megjönnék nemes testvéreink, azt írják, fél város talpon várja őket; a gonosz nyelvűek persze azután elmondják, hogy jött egy határ bécsi zsidó s itt Pesten fogadta egy másik határ — zsidó, következett az ölelés, csókolódzás, már a mennyire az orruknak miatta teheték, e közben felbuzdult a jó magyar vér, belekeveredett fajunk is a vendéglátásba, hegyen, völgyön lakodalmom volt. Az adjon istenne azután Drezdában meg Berlinben mondták a fogadj istent! Nem tudom kinek válik egészségére.

Megjöttek a csehek is, és ha többet nem, annyit megtanultunk kedvükért csehül, hogy: „Na Zdar!” következett az obligát ölelés s csók, változatosság kedvéért azután a cseh vendégeket megkoptaltatták, ez ugyan nem is ártott, nagyon megtalálták volna szeretni Hungáriát, pedig a cseh szeretetnek íze még most is szánkban van, részben annak köszönhetjük ma is, hogy sok dolgunk csehül áll.

Itt voltak a francziák is, annyi volt az áldomás, hogy szinte Kánaánba képzelhették magukat, s e csalódás annál könnyebb volt, mert hát zsidó volt körülöttük elég. Meg is ismertették velük Magyarországot, gondoskodtak erről a Pulszkyak, élükön a vén tháival: csupa tej és méz folydogált ajkaikról, ki nem fogytak a dícséretből, a magasztalásból, még a körülöttük folyt rakoncátlankodást is nagyszerűnek hirdették s a nagy parádénak mi volt a vége? Olvassa, a kinek elbirja a gyomra egyik másik franczia lapot, hűségesen leírták a Pulszkyak Magyarországot!

Szegény magyar, soha, de soha se fogja megtanulni, hogy nyugtával kell dícsérni a napot? Pedig elég kárát vallotta már.

Hanem elég mára a jóból; majd jövő levelemben megkísértem a sóprést saját házuk előtt.

Tóparti.

A KIÁLLÍTÁSRÓL.

Vasutaink a kiállításon.

E helyett, hogy «vasutaink a kiállítás-són», helyesebben azt kellene mondanunk: «államvasutaink a kiállítás-on», mert tulajdonképen csak ezek vannak képviselve országos kiállításunkon. Magánvasutaink közül csakis az osztrák-magyar államvasut és a déli vasut magyarországi igazgatóságai állítottak fel egy-egy pavillont, a mi, tekintve e közös vállalatok sajátosság helyzetét, elég dícsérendő dolog, de semmikép se elegendő arra, hogy a többi hazai magánvasut majdnem tökéletes távollétét pótolja.

Ha nem is akarunk párhuzamot vonni az utolsó párisi és bécsi világkiállításokkal, melyeken, főleg az előbbin, a magyar vasutügy már elég kedvező világításban volt bemutatva, akkor elég lesz az 1883-iki bécsi elektromos kiállításra utalni, hogy sajnosan konstatálhassuk, miszerint különben oly fényesen sikerült kiállításunk közlekedési osztálya, a fenti kivételektől eltekintve, majdnem szegényes képet nyújt. Kinek alkalma volt a bécsi villamos kiállítást megtekinthetni, az emlékezni fog arra a fényes és tanulságos benyomásra, melyet az osztrák vasutak kiállítása tett. Ezzel szemben a magyar vasutak oly hiányosan vannak képviselve, hogy az idegen szemlélő szinte kételkedni kénytelen, vajjon létezik-e Magyarországon az állam vasutain és az osztrák-magyar államvasut vonalain kívül számbavehető egyéb vasut is?

Ez utóbb nevezett társulat pavillonja egyik legszebb építménye az egész kiállításnak. Parkirozott előtérén a magyarországi uradalmak terményei és gyártmányai, pyramisok közből, vas-és aczélból vannak elhelyezve. Ugyan e kitöltőn kezelt uradalmaknak vannak a pavillon két belső szárnyai fentartva, úgy hogy a bennünket első sorban érdeklő tulajdonképi vasuti kiállításnak kissé szűk tér maradt fenn. A de Serres-Battig-féle jeles vas-felépítmény már több előbbi kiállításból ismeretes; az új szerkezetű óriási emelődaruk ellenben e téren haladást jelentenek, és annál inkább érdemelnek felemlítést, mert tudunk szerint a társulat műhelyeiben készültek. A magyarországi vonalokon jelenleg közlekedő személykocsik és mozdonyok néhány eredeti példányban vannak bemutatva, bár az összehasonlítás okáért itt is, mint a magyar államvasutaknál, a régebben használatban volt járművek kiállítása is érdekes lett volna. Egészben véve az osztrák-magyar államvasut különben igen díszes és nagy költséggel előállított pavillonja inkább a társulat magyarországi uradalmainak, mint a hatalmas forgalmi intézet kiállításának tekinthető és

azért vasuti szempontból behatóbb foglalkozásra nem ad alkalmat.

A déli vasut csinos kis pavillonjával még rövidebben kell végeznünk. Prenninger főépítészeti tanácsos aczél-felépítmény-szerkezete nem magyar találmány és különben is több más kiállításban be volt már mutatva. Egyebekben meglehetősen tartalmatlan az amugy is apró pavillon. A társulatnak Magyarországon nincsenek műhelyei és tehát nálunk nem igen volt mit kiállítania.

Csinosak és eredetiek a Magyarország és Budapest, különben Grácban készült czimerei, melyek csupa apró sinprofilból, sinszemből és több efféléből vannak igen ügyesen összeállítva. Hogy a déli vasut legalább ennyiben vett részt kiállításunkban, az is ez intézet ismeretes forgalmi politikájára mellett, vivmánynak tekinthető, melynek elérése a magyarországi üzlet-igazgatóság érdeme.

A többi magánvasut, szinte resteljük kimondani, a közlekedési miniszterium pavillonjának oldalasztalain eldugott egy-egy egyforma díszkötésű, apró tokocska által van képviselve, mely az illető vasut hossz-szelvényét, némelyiknél még helyzetrajzát is tartalmazza. Ennyi az egész. Ezenfelül csupán a magyar északkeleti vasut s. a. ujhelyi főműhelye állított ki egy a mozdonyok káros mozgásának megakadályozására szolgáló, elmésen szerkesztett készüléket, és a kassa-oderbergi vasut néhány forgalomstatisztikai és műszaki rajtot, többek közt a Her-nád-fahíd vasszerkezettel való kicserélésének és a megrongált mosty-i alagutgyűrűnek szintén vassal való felcserélésének ábráit, melyek technikai tekintetben annyiban érdekesek, a mennyiben e műtettek a forgalom megszakitása nélkül történtek.

A vasuti osztály csaknem egész sulya a magyar államvasutak kiállításán nyugszik. Ez a közlekedési miniszterium tágas csarnokát majdnem egészen betölti és tartalmassága által némileg kárpótól az előbbieken változót hiányokért. A m. k. államvasutak gépgyára és a Ganzgyár által kiállított mozdonyok, személy- és teherszállító kocsik szintén itt vannak elhelyezve. Ezeknél érdekesebb azonban és szinte történeti becsesel bírónak nevezhető a magyar államvasutakon 1868 óta mai napig használatban volt és levő különböző személyszállító kocsik összeállítása eredetiben és rajzban. Minő haladás a régi egyszerű coupé-kocsiktól a mai gyönyörű salon- és belközlekedésű (intercommunicationális) rendszerű kocsikhoz! Államvasutaink rohamos fejlődésének igen érdekes és gyorsan átnézhető képet nyújtják még azon igénytelen kis fali-térképek is, melyek az állam hálózatát 1868-tól 1884-ig ábrázolják. 1868-ban a kis budapest-losonc-salgótarjáni vonal, — 1884 végén az ország összes végpontjait felölelő hálózat; 129 kilométerről négyezeren felül — ez oly terjedés, milyen Amerikán kívül rövid másfél évtized alatt tán sehol se fordult elő. Államvasutaink kiállítása egyáltalában dícséretes buzgalommal felöleli magában mindazon történeti adatokat, melyek e hálózatnak forgalmi, kereskedelmi, építészeti és főleg műszaki tekintetben való rendkívüli növekedését és gyarapodását tanulságosan és világosan feltüntetik.

Az igen kedvező összenyomás, mint előbbiekben kifejtettük, csakis a magyar államvasutak és az osztrák-magyar államvasut kiállítása által idéztetik elő; garantirozott és egyéb magánvasutaink, úgy szintén szak tekintetben rendkívüli érdekes másodrendű vasutaink csaknem teljesen hiányoznak — a kiállításon.

V. H.

A TÖRVÉNYHÁZBÓL.

Szeged, szeptember 8-án.

Ismét egy szánandó alakja a bűnnek jelent meg ma a kapitányi szobában. A tévedt nők egy megtérő alakja: egy szép szőke leány. Nyomában jött az anyja. A leány alig 17 éves és már két éve, hogy a bukott nők légiójában szegyenkezett egy nyilvános házban. Ő is, az anyja is csak egyet kérték a kapitánytól, hogy szabadítsa ki abból a nyomorult bűnfésztekből a leányt: Kocsis Orsét. Teste-lelke megunta már azt az életet és a jobb utra térve, cselédnek akar szegődni. A hogy arczán alig van nyoma még annak a rettenetes életnek, úgy szívét sem fásította el még a bűn. Jó akar lenni a jók között, — szabadítsa hát ki a kapitány ur! Csakhogy a megtérésnek nagyon nehéz az útja most, ily későn. A kapzsi leányvásárló aszszonyoknak sokkal tartozik a megtérő leány. Másfél száz forinttal. Szabadítsa ki hát bármi áron is a kapitány ur ezt a szegény leányt, — kéré az anyja a kapitányt. — „De ha újra visszatér ehhez az élethez, — inté a kapitány — akkor sok lesz a siratnj valója.“ — „Soha, soha!“ — erősíté a Kocsis Orzse anyja. — „Az adósságban ott marad minden ruhája, holmija!“ — folytató a kapitány. — „Veszszén oda mindenem, csak én meneküljek meg!“ — kiáltott föl a leány. — A kapitány megtette az első határozó lépést, megírta a lélek-kufár asszonymak — az idéző czédulát.

Felelős szerkesztő: SZALAY KÁROLY.

KÖZGAZDASÁG.

Romániával követendő vám és kereskedelmi szerződésünk megújításának tárgyalásai felől alig hihető dolgot írnak lapjaink. Azt mondják ugyanis, hogy Kálnoky gróf, tekintettel Ausztriára, a gyártmányokra való különös kedvezmények biztosítását vette célba, egyenesen a magyar érdekekkel szemben s azoknak ellenére. A magyar kormány-körökben nagy visszatetszést szül a külügyminiszter terve; itt minden áron, épen megfordítva a termények számára követelnek bizonyos előnyöket s e végből sűrűn folynak itt is, ott is a miniszteri tanácskozások. Hírlik, hogy legmagasabb helyen is nyilatkozás történt volna e fontos kérdésben, még pedig állítólag olyan tartalom, hogy kifelé csak egy politikája lehet a monarchiának s ezt Kálnoky vezeti. De meglehet, hogy az utóbbi hír csupán fogás gyanánt kolportáltatik a gyártmányok pártja részéről. Már hiszen mi nem tudhatjuk, mi történik ez idő szerint a közös külügyminiszter s a magyar kormány között, de hogy gróf Kálnoky olyan merev álláspontot foglaljon el Ausztria mellett Magyarország rovására, azt nem igen akarjuk hinni. M. A.

Budapesti tőzsde.

Érték-tőzsde.

Szeptember 10-én. A tőzsde nem képes megerősödni s régi maklerék azt állítják, hogy ily sötéty üzlettel még nem találkoztak. A vasutaknak bevételei sem valami kitünőek, tehát exportról sincsen szó. A spanyol-német kérdés kissé nyugtalanítja tette ugyan a tőzsdét, de semmi nagyobb befolyással nem volt.

A nevezetesebb értékpapírok ármozgalmát a következő táblázat mutatja:

	szept. 3.	szept. 10.
Magyar aranyár. 4 ^o / ₁₀₀ os	99.05	98.95
„ papírjárdék	92.60	92.50
„ díjsorsjegyek	119.10	119. —
Tiszai sorsjegyek	122.70	122.40
Magyar hitelbank	288.40	286. —
Első magy. ált. biztosító társaság	3150. —	3150. —
Magy. földh. int. zál. lev. 4 ¹ / ₂ %	95.50	95.20
Osztrák-magyar bank zál. lev. 4 ¹ / ₂ %	102.70	102.60
Cs. kir. kör. arany	5.87	5.86
20 frankos arany	9.88	9.87
Német márka	61.10	61.20

Gabona-tőzsde.

A multhoz képest az árak 10—15 krral jobboldaltak, tekintettel a termelők tartózkodó kínálataira; e végből egész héten az üzlet nagyob mérvet nem öltethet. A kivétel a tavalyival összehasonlítva nem mutat semmi lendületet, vontatott és határozott irány nélkül.

Lapunk zártakor a következő árakat jegyezték a tőzsdén:

Buza búsági	76—81 kg.	7.35—8. —
„ tiszavidéki	76—81	7.30—7.95
„ pestvidéki	76—81	7.20—7.85
„ fejmegyei	76—81	7.25—7.80
„ bácskai	76—81	7.30—7.90
„ északmagyarországi	76—81	7.10—7.60
rozs	70—72	6.10—6.35
árpa takarmány	60—62	5.50—5.90
„ égetni való	62—64	6.30—7.30
„ sörfőzdei	64—66	7.60—9.10
zab	—	—
tengeri új búsági	75	5.75—5.85
„ másnemű	73	5.60—5.75
köles	—	—
káposzta-repce	—	—
repce, új	—	10 ^o / ₁₀₀ —11—

Marhavásár.

Pozsonyi szarvasmarha-vásár, szept. 7. A mai szarvasmarha-vásárra összesen 1582 drb marhát hajtottak föl és pedig 1265 magyar ökröt, 154 német ökröt, 3 darab magyar és 6 drb német bikát, 97 db. magyar és 12 darab német tehenet, 47 darab bivalyt. A vásár igen élénk volt. Jegyeztettek a következő árak: Magyar bizott ökr 56—62.50 frt, német ökr 58—63 frt, legelői marha 48—56.50 forint, bika 42—48 frt, bivaly 46—52 frt. métermázsánként.

Bécsi szarvasmarha-vásár, szeptemb. 7-én. Felhajtott összesen 2194 drb, és pedig: 545 magyar, 932 lengyel és 717 német faj szarvasmarha. A forgalom igen nagy volt, az árak változatlan maradtak, egyes elsőrendű 0.50—1 frttal emelkedett. Fizettek: magyar ökrökért 56—63 frtot, lengyel ökrökért 57—61.50 frtot, németért 50—64 frtot és legelői ökrökért 50—55 frtot 100 kilogrammonként.

Sertés-üzlet.

Budapesti sertés-vásár. Kőbánya, szept. 9-én. Az üzlet változatlan. — Magyar urasági öreg nehéz 45—46, fiatal nehéz 48—48.50, közép 48.—48.50, könnyű 49 frt; magyar (szedett) nehéz 45—46, közép 47—47.50, könnyű 47—48 frt; romániai átmeneti nehéz —, közép —, könnyű —, forint. Szerbiai átmeneti nehéz 46—47, közép 47—48, könnyű 47—48 frt.

Bécsi sertés-vásár. Bécs, szept. 7-én. A szállomány 7189 drb. és pedig 1554 nehéz bakonyi, 2236 silányabb, 3369 süldő. A forgalom nehézkes és a hangulat lanyha volt. Minden fajta ára csökkent 2 frttal. Fizettek: nehéz bakonyi 42—43, silányabb 40—41, süldő 30—40, szalonna 48—49, zsir 50—51 forint. Mind 100 klgr.-ként.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Megdühödött ökör.** A napokban egy sipladás érzékeny dallamai tömegesen csodítotték ki a szegzárdi Széchenyi utca lakóit az utcára. A dolg egy ideig egészen jól ment, annyival inkább, mert egy alig 1 méter magas, vagy jobban mondva alacsony emberke ugyancsak adta a rigót, sivitő füttyel kísérve a vándor művészt. Mindenki boldog volt, csak az a szegény ökör nem vett részt az általános örömben, melyet kegyetlen mérsáros legények erősen megkötözve azon szándékkal cipeltek a vágóhid felé, hogy letaglózva abból másnap bőven ellátják Szegzárd nem nyitais, vagyis nem vegetárius lakosságát hússal. A szegény állat már közel volt a vesztőhelyhez, midőn az általános öröm, vagy tán a tisztelt közönség s az ő helyzete közti nagy különbség átérzése arra indították, hogy kiragadjon magát rosszakarói kezéből. Egy pillanat s a szép vörös selyemmel ablakozott siplada ökörszarvak kegyetlen döfése folytán a földön hevert; egy másik pillanat — s kidőlt a Széchenyi utca ezen részén sötétséget terjesztő petróleumos lámpa, hasonló erő hatása alatt; a harmadik pillanatban már szörnyű sikoltozás között elűnt a láthatárról minden: kis ember, rigó, sipladás és közönség, hogy helyet engedjen két mérsáros ur szörnyű operaiójának, melynek eredménye az lett, hogy az ökör újra rendeltetésének helyére kísértetett s később tartozmányainak élvezete után mindazokat szintén dühbe hozta, kik csontjából — husa nem volt szegénynek — részesülni óhajtottak.

— **Levélezim versben.** A székelyhídi postán a következő czímzésű levél adatott fel:

„Régi szép viselet, nemzeti kokárda
Lehanyagolt, sajnos, korodnak világa.
Nem dalja már senki: Debreczen-Kisvárdá,
Ott van az én kedves Opris Károly Komám
A magyar nótába íratott Kisvárdán;
Vidd el pósta oda neki leveletem!
Es abban megírott nagy tiszteletemet.“

— **Jutalomdíj — a versenyfutásért.** Egy elegáns fiatal ember a napokban egyékszerületbe lépett, s kérte: mutassák meg neki a kirakatban levő pompás ezüst bilikomot. „Ez a legjobb futónak van szánya“ jegyezte meg az ékszerárus, a mint a bilikomot a fiatal embernek átnyújtotta. — „Igen“ — mondá a másik örömmel — „ugy én is pályázok rá!“ s azzal futni kezdett. A kereskedő jajgatva szaladt utána, de a verseny következménye az volt, hogy a fiatal ember — a díjat elnyerte.

— **A haldokló humora.** Egy öreg amerikai farmer halálos ágyánál mondja tollba végrendeletét a jegyzőnek. „Nőmnek 500 dollár évi járadékot hagyok. Megírta?“ „Igen“ — mondá a jegyző — „de hát ő még nem oly idős, hogy még egyszer férjhez ne mehetne.“ „Nos és akkor, hogy lesz a dolog?“ „Jó, írja tehát, hogy az esetben, ha még egyszer férjhez megy, 1000 dollár évi járadékot kap.“ — „Hogyan, kétszer annyit?“ „Természetesen, mert a ki őt elveszi, az becsülettel meg szolgálja az összeget. Ugy is lesz baja elég!“ És ezzel a tréfás farmer kiadta lelkét.

— **Leánykérés szó nélkül.** A tunya hotten-tottáknál az a szokás, hogy ha a legény megkedvel egy leányt, elmegy a szüleihez, ott szó nélkül leül s hozzáfog a kávéforraláshoz. Ha kész a kávéja, beönti egy csészébe, kiiszja a felét s odaadja a csészét a leánynak, a ki a kávéforralás ideje alatt elgondolhatta, hogy mi lesz jobb: menni vagy maradni. Ha a leány kiüriti a csészét, jele hogy nőül megy a legényhez. Ha nem nyul a csészéhez — az kosár. Ilyenkor a legény fölcsedi sátorfáját s szó nélkül a hogy jött és „mulatott“, indul valamely másik kunyhóba, a hol folytatja a kávéforralást. Szerellem betege, kosár kétségbe esette nem szokott lenni a hotten-totta legények közt.

— **Börtönben.** Felügyelő: (egy fogolyhoz, ki érintetlen hagyta ételét) Ugy látszik önnek nincs inyére a mi kosztunk. Rab: „Ezt bizony kérdeznem se kellene; ha önök nem tudnak ételt adni, ne tartsanak maguknak rabot.“

— **Beatrice angol hercegnő** s Battenberg herceg házassági fatalitásainak az egybekeléssel korántsem lett vége. A királyné ugyan szerzett magának egy elmaradhatatlan utitársat, de a személyét környező ridegséget növelte. Az által, hogy a hercegnék királyi fenség czímet szerzett, nemcsak a többi szárazföldi fenségeket sértette meg, de bajba keveredett saját családjával is. Az érintett rangadóományozás által t. i. két veje a Lorne marquis és Battenberg Lajos herceg bántódva érzik magokat. Az utóbbi az angolokat ugyan nem érdekli, de azt rossz néven veszik a királynénak, hogy Lorne marquist, a régi s híres Campbell család sarját hátrább tette az idegen hercegnél; Battenberg herceg különben szemben az

udvarokkal nem élhet királyi fenség czímmel, mert 1818-ban tartott aacheni kongresszus megállapodásai szerint a királyné e czímmel felruházhatja ugyan saját gyermekeit, de vőjét nem. A jegyzőkönyv kérdéses tétele így hangzik: „Kötelezik magukat a kabinetek, hogy előleges kölcsönös beleegyezés nélkül czímüket nem változtatják. . . . A mi e czímet „királyi fenség“ illeti, ezt csak az uralkodó hercegi házak fejei, ideértve a hesseni választó fejedelmet, s örökösüket, viselhetik.“

— **Nagyhatalmak.** A fiatalabb Moses: Thatheleben, azt olvasok hojd az oj egupthomi kühltsönt, az üth nagyhatalmasság gharanthirojza; khik azok? Az öreg Moses: Mesügge, a ki the vagyol, hát nem lhátod hojd a hirdhetés végén ott áll: Jegyzéseket elfogad 1) Rotschild London, 2) Rotschild Páris, 3) Rotschild Frankfurt a/m. 4) Rotschild Bécs, 5) Bleichröder Berlin. Láthod ez az üth najdhathalmasság.“

— **A Carolina szigetek lakói.** Német- és Spanyolország tudvalevőleg ugyancsak agyarkodnak egymásra e szigetek birtoka miatt. Mint írják, ezen legújabb „német testvérek“ faja kihaló félben van. Ponapen a Carolina csoport legnagyobb szigetén 30 év alatt a lakosság 15000-ról 2000-re apadt. Kusajenek 1855 ben még 1100 lakója volt, ma alig van 400. Yapon 10000 ember lakik, elszórva 67 önálló s egymással folytonos háborút viselő faluban. Ezen kívül egy különös hurut dézsmálja a lakosságot, mely pár nap alatt halállal végződik. Ha valamely falut e betegség szállja meg, a szomszédos falvak lakói összegyűlnek s megrohánják a beteget, leöldönsnek azután mindenkit, ki a hegyekbe nem menekülhet, a házakat pedig felégetik. Yapon nem vesződik sem az arany, sem az ezüst értékkel, ott a kőérték divatos, a legkisebb váltópénz oly nagyságu kő, mint egy közönséges tányér. A mi az új nővéreket illeti, ezek a legnagyobb szabadságot élvezik; egyébként ott a soknejűség van szokásban. Konyhájuk egyszerű, az ingyenczek a fiatal hizott kutyát tartják legjobb falatnak. A nőknek sem a férfakkal, sem azok edényeiből enni nem szabad. Ruházatuk minden új, mert azt mindennap újra fonják fűből. Az angol missionariusok igyekezete, hogy a lakosokat keresztény erkölcsökre tanítsák, eddig haszontalan volt. Vajjon tartózkodik-e már is német e szigetekben, eddig nem volt kipuhatható.

— **Például szolgálhatna** a magyar oppor-tunisták, jobban mondva a husos fazekak után sóhajtozók egész seregének az a vierwaldstädter hajtós, kit e nyáron három utas felszólított, hogy őket egyik partról a másikra szállítsa. Beszállás-kor egyik társ a másikat nevével — Geszlernek — szólította. A mint e nevet hallja a révész, megindított hajóját rögtön visszatolja a partra s kijelenti, hogy oly embernek, kinek az az átkozott — Geszler — neve van s a ki tán az egykori Land-vogt utóda is lehet, semmi áron nem szolgál; hiába is volt minden szép szó, ígérlet, a hajtós alhatatos maradt s az utasoknak ki kellett szállni a sajkából. Nálunk nemcsak Karaffának vagy Haynaunak, de az ördögnek is lehet czimborája akárki, eifelejtjük, csak fizessen. No de hát csak legyen Sweiczban is annyi zsidó, mint nálunk, majd megtér az ottani vadnép is s elsajátítja a mi modernebb gondolkodásunkat.

— **Mit eszik az elefánt?** Iczig: (kinek az állatsereglet elefántja felöltöztérinti). „Mit akhar ez az állat?“ Állatsereglet i ör: „Keres valamit az ön kaputjában.“ Iczig: „Gott über de welt azt she thodtham hogy az elefánt khaphut bélással él.“

— **Hamar megértette.** Smüle X. ügyvédnél jelentkezik, igérvén neki két környülméletlen aranyt, ha bajában megtanácsolja. Az ügyvéd meghallgatja, azután azt mondja, hogy semmi se könnyebb, mint kivergődni a dologból, egyszerűen ell kell tagadni mindent. „Az nem lesz nehéz“, mondja Smüle s távozni akar, az ügyvéd visszahívja, figyelmeztetvén, hogy fizesse meg az ígért két aranyat a tanácsért. „Tolán tréfálhodzik a thekhintetes or velem, én nem ígérthem semmit“, mondja Smüle, s mire az ügyvéd bámulatában a gyors felfogású tanítványon felocsudik, már sehol sincs.

— **Szép eredmény.** X. „Olvasta barátom? Macskafy vig-játékát előadták a nemzeti színházban.“ Y. „Ugy? És hány-szor?“ X. „Eddig, ugy hiszem egyszer egymásután.“

— **A vizgán.** Tanár: „Mondja meg kérem, ki viseli a tárgyalat pör költségeit?“ Jogász: „Az illető.“

— **Előre gondol.** Kereskedő (a rendőrbiztoshoz): „Kérem az én pénztárnokomat azonnal elfogni.“ Biztos: „És miért? talán sikkasztott?“ Kereskedő: „Nem, — de azután már késő volna.“

— **Jó tanács.** Ha jó vacsorára hívnak meg s te megígéred, hogy eljössz, akkor tarts szót, de beszédet ne!

— **Főirat.** Egy félreismeret lángész emléktáblát olvas egy elhalt híres férfi volt lakházán. „Mily főiratot fognak majd az én házamra tenni?“

„Azt könnyű megmondani.“

„Hogy fog hangzani?“

„Itt egy lakás kiadandó.“

T Á R C Z A.

FATIMÉ.

— Irta: A b a B. —

(Vége.)

Hassan Claribel előtt visszanyerte régi büszke egyenes tartását, sokáig nézte a nőt komolyan és szólanul.

Claribel lesütött szemekkel állott előtte.

„Fatimé vagy”, szóló Hassan.

„Az vagyok”, suttogá Claribel s szeméből a könyvek özöne ömölt.

„Hogy menekültél az égő házból?”

„Lafere mentett meg!”

„U gyújtotta meg házamat?”

„Nem, atyám! Nem!”

„Keresztényné lettél?”

„Nem!”

„Tehát nem vagy neje az idegennek?”

„De igen — törvényes neje!”

„Es most”, szóló Hassan emelkedett, megrázó hangon, „és most Tuzunt, saját testvérbátyádat család szépségéd hálibába?”

„Atyám, atyám, ne szólj így, én nem tevék. Szeretem őt, mint fivért szeretni kell — mást nem érzek iránta.

„Megmondtad neki, hogy nővére vagy?”

„Nem!”

„Te nem vagy az idegen férfi neje, veszély lebeg fejed felett, veszély éri utól Tuzunt — térj vissza atyád hajlékába és büntetésed enyhe lesz.”

Fatimé nem szól.

„A jó, mit elérsz, szóla a próféta, istentől jön, a rosszat önmagad szerzed magadnak!”

E szavakat mondva Hassan, távozni készült.

„Ne így, ne így távozz el. El káda, isten — az én végzetem istentől jött, én szeretem enyémet, rajtam nem nyugszik bűnnek átka — én holnap utazom és vissza nem térek többé — áldj meg, jó atyám!”

Az öreg felemelé karjait, mintha Claribel fejére akarná áldólag tenni — de lankadtan visszaestek; Hassan megfordult és szólanul távozott.

Tuzunhoz ment: ez épen az utazásra készült.

„Hova utazol?”

„Port Szaidba.”

„Oda az a nő is megy, a ki Claribelnek nevezeti magát!”

„Ó Izmailiába megy az ünnepélyekre” — szóló Tuzun.

„És te ő miatta mégy?”

„Port Szaidba megyek, atyám”, felelé Tuzun kitérőleg.

„Te szereted azt az asszonyt — tudod-e, hogy ki ő?”

„Ahhoz nincs közöm, hogy ő ki legyen!” veté közbe Tuzun.

„Még egyszer megintelek, hadd el őt.”

Tuzun atyja ellen keményen szóla, mint ritkán szoktak a török fiak atyáikkal szemben: „én azt teszem, a miről le nem mondhatok.”

„De tud meg fiam, hogy Fatimével van dolgod!”

Tuzun halotthalványává lett, szemei mélyen beestek, egész testében remegett, s aztán visszaesett a pamlagra s úgy tetszett, mintha idegein át lázas görcsök vonulnának.

„Ó maga beismerte előttem”, szóla Hassan, „most tedd, a miről le nem mondhatasz.”

Az apa távozott.

Tuzun még az nap este utazott Zagazigba a vasuton.

IX.

Másnap déiben szállott Claribel az utazásra kész álló dahabyájára, melyet négy erős arabs legény hajtott a Niluson lefelé. Claribel ott feküdt a puha perzsa szőnyegen s hallgatta ábrándozón az egyforma evezősapást, a mely halkan, de csaknem zenei dallamossággal hízelt a szép nő fülének.

Tehát atyja ráismert s neki nem volt bátorsága, hogy hazudjék. E gondolat és ama másik, a mely Tuzunnak szenvedélyes szerelmével foglalkozott, kizozta szívét, agyát. Meggondolatlanul találta, hogy Egyiptomba visszatért, hogy övének de nem vallotta azonnal, a mit atyja rögtön tubott; önmagát kérdé, hogy kötelessége-e visszatérni a szülői házba; hogy helyesen cselekszik-e, de megszöki férjét, vagy hogy léssen-e férjének elég ereje őt védelmezni? Mindig, az egész uton ugyanezen gondolatok ostromolták; észre sem vette, hogy a nap vérpirosan szállott alá, hogy az est sötéte ereszkedett le a végtelennel tetsző tájakra, nem látta a fellah-falvakat, észre nem vette az azokat környező pálmakerteket, elmélkedve feküdt, megelégedett az őt környező világról.

Mit-gamaz falu közelében haladt a hajó; a bahabya kormányosa már perczek óta figyelemmel kísérte a Nilus jobb partját, melyen a falu feküdt. A partról egy mécs világa jött mind közelebbre a dahabya felé.

Ugy látszott, mintha a dahabyát keresnék.

Már-már 50 lépésnyire volt egy nagyszámu legénységgel ellátott hajó a dahabyától, midőn ennek kormányosa kérdőleg kiáltá:

„Ki jön?”

A felelet helyett égő szurokkoszoru esett a dahabya fedélzetére, egy második, harmadik, negyedik; az idegen hajó megszorítá a dahabyát, a melyen egy petroleum-üveg pattant szét — a dahabya lángokban állott. Hiába védekezett az utóbbinak legénysége, tovább nem bírtak az elemmel s fölkiáltva ugrottak a Nilus hömpölygő vizébe, uszás által menekültek.

A hajó égett, mint a szalmakazal; a lobbanó lángok közül hallatszott még egy sikoltó fölkiáltás s aztán eltűntek a maradékok a vízben. Sötét éj borítá a vizet, a földet.

Most tünt el a partról egy férfi, a ki az egész esetet figyelemmel kísérte. A vizgálat nem derített ki semmit.

— Kismeth — el káda.

Fejzi bej Konstantinápolyba ment. Ő most tudta, hogy Claribel és Fatimé egy és ugyanazon nő vala — kétszeresen sajnálta szegénynek sorsát.

Évek mulva kapott Tuzuntól, a ki többé Kairóban meg nem jelent, egy levelet, a melyben ez Fatiméről szólott. Tuzun e levelét a korán szavaival végzé:

„A ki bűnös, annak a pokol tüzeiben kell elvesznie!”

EGY LETÜNT CSILLAG.

Kis szobámnak kertre nyíló ablakánál ülve hányszor vagyok bámuloja az ezer meg ezer csillagtól ragyogó égnék s hányszor tekintek sóhajva a kert virágai közt emelkedő gyep-padra s onnan ismét a csillagok felé, — arról legjobban ezek beszélhetnének.

Mily távolság van a csillagsereg és e közt a szerény kis gyepad közt! s lelkem mégis úgy együtt tartja őket, képzeletben elválaszthatlanok.

Hosszu ideig minden estén ez a kellemes illatot árasztó virágok közt levő kis zöld pad volt a legkedvesebb pihenő helyem; minden este oda siettem, mert a szórakoztatásnak semmi más neme sem lett volna képes pótolni azt, a mit itt föltiláltam.

Szerelmes voltam... Elég is volna talán csak ennyit mondanom, hogy a többi bárki elképzelhesse magának, de minthogy többféleképp lehet ugyanegy alapon valamit elképzelni, azért hát csak elmondom a folytatást is.

Kertem, (azaz hogy a házigazdám kertje) szomszédos volt N. orvos kertjével. Ez a kert történetje.

Az orvosnak pedig szép, nagyon szép leánya volt. Ez meg az én szerelmem kezdete.

Mikor a lakást kibéreltem, gyakran sétáltam a kertben s a palánkon áttekintve többször láttam a bájos Margitot. (Ez volt a neve ideálomnak; mert hogy ideálom lett, az magától értetődik.) A kedves teremtes, mikor először megláttam, a kert virágaival volt elfoglalva; elég volt egyszer látnom őt, hogy mind a két fülem hegyéig szerelmes legyek belé. Később, nehogy észrevéve engem, távozzék a kertből, leültem a gyep-padra, s csak onnan mertem bámolni őt.

Igy mult el a nyár s az ősz. Jött a hideg tél. S én még mindig csak addig a stádiumig haladtam, hogy szerettem volna megismerkedni Margittal. Barátaim közül egy sem ismerte őt személyesen, hogy bemutatott volna. Más utat-módot találni pedig nem volt alkalmam.

Eljött a korcsolyázási évad. Nagyon örültem ennek, mert biztosra vettem, hogy a jégpályán akad alkalmam a megismerkedésre. De csak most vettem észre, hogy milyen gyáva a szerelmes ember az ideáljával szemben. Nap-nap után mult eredmény nélkül. Mert valahányszor annyira vittem, hogy feleje indultam s ő rám tekintett, mindannyiszor reszkettek lábaim s mintha csak a jéghez lettem volna fagyva, úgy álltam ott. És mindig elvitte más az orrom elől. Végre a jég is elolvadt és én ott voltam a jég sport végén, a hol az elején.

Jött a farsang. Ez már szerencsésebben ütött ki reám nézve.

Minden gondolatom Margit volt. Nem törődve azzal, hogy a hivatalos ügyeim rendben vannak-e, rohantam a hivatalból, hogy az est beállta előtt még egyszer láthassam őt.

Egy este azzal állított be hozzám egyik barátom, hogy ő szeretne résztvenni a mai táncmulatságon, s fölcsólitott, hogy tartsak vele. Én nem lévén semmi jónak elrontója, beleegyeztem. Persze, első gondolatom az volt: hátha ő is ott lesz! Ma csak egyszer láttam az ablakon keresztül, hátha a bálí toillettejével volt elfoglalva.

Fél tíz órakor a teremben voltunk barátommal. Mily boldog voltam, midőn belépve őt láttam először is az ellenkező oldalról be önni.

Fiatal emberek többen közeledtek felé, a kik között örömmel ismertem rá egy fiatal ügyvédre, az én régi jó Feri pajtásomra.

A legalkalmasabb pillanatban megszólítottam Ferit s elmondtam neki, hogy szeretnék táncolni Margittal, de nem vagyok vele ismerős, kértem, hogy mutasson be neki.

Feri szívesen állott szolgálatomra.

Hogy viseltem magamat a bemutatásnál, nem tudom, de hogy zavarban voltam, azt onnan gondolom, hogy a francia-négyes kezdődött és én csárdást akartam vele járni.

Elég az hozzá, hogy megismerkedtem Margittal.

A bálból hazatérve, láttam, hogy Feri Margitékkal tart. Én is hozzájuk szegődtem s így az ismeretség még inkább növekedett. Elváláskor megígértük Ferivel, hogy együtt teszszük tisztelünket.

Ettől kezdődött az én tulajdonképeni boldog életem. Mehettem Margitékhoz bátran; Margit szívesen fogadott, a jó doktor bácsi meg szeretett, a mamának is iparkodtam kedvében járni. Nézd meg az anyját, vedd el a lányát.

Elmult a tél. Tavaszkor Margit mindig a virágokertjünkben volt, mikor jöttem. Mennyire örültem, ha szabad volt segítenem a rózsafákat metszegetni. Margit ujját egyszer megszurta a tövis, én bekötöttem. Ekkorra már úgy megjött a bátorságom, hogy előbb megcsókoltam a sebecskét. Olykor egy kis tüskös virágról a tenyerébe meredt egy piczi kis tövis, — mily boldog voltam, ha engem szólított, hogy huzzam azt ki. Tölem kért tanácsot, hogy hova milyen virágot ültessen, melyik virággy s hogy legyen alakítva, stb.

A csöndes nyári estéken az egész család a kertben volt.

Mint szívesen látott vendéget többször ott marasztaltak estebédre, a melynek elköltése után, míg a doktor bácsi és a mama beszélgettek, én és Margit a virággyak között járkáltunk s olykor virágot szakasztva egymásnak, vizsgálgattuk a csillagokat. Kiválasztottunk egyet a fényesebbek közül. Az lett a mi csillagunk...

A gönczölszeker mellett egy kiválóbb fényű csillag volt az. Mindig megnéztük, hogy ott van-e, és úgy sajnáltuk, ha még nem eléggé ragyogott, vagy ha még nem volt látható...

Igy mult az idő. Az én Feri pajtásom, a ki néhány hónap óta utazni volt, haza jött. A doktoréknál többször találkoztam vele. Feri csinos s a mi fő, már végzett fiatal ember volt, míg én nála pár évvel fiatalabb, még egy előléptetést vártam, a mi által abba a helyzetbe jussak, hogy szabad legyen a házasságra is gondolnom...

Ferinek a doktoréknál való gyakori megjelenése kezdett előttem gyanus színben föltünni. És a gyanu első pillanatával kezdett bennem működni a féltékenység őrdöge is. Ekkor az történt, hogy váratlanul áthelyeztek hivatalból egy más városba. Az áthelyezés nagyon lesújtott, de nem protestálhattam ellene, mert beláttam, hogy előléptetésem ettől van függővé téve, én pedig előléptetésemről vártam mindent.

Mennem kellett. Margittól elbucsuzva kértem, hogy tartson meg rokonszenvében; ha pedig távolítem alatt férjhez menne, legalább az eljegyzését tudassa velem. Szondirozni akartam. Azt válaszolta, hogy ő még kis leány s különben sem fog ő soha férjhez menni. (Igy szoktak beszélni a kis nagy leányok.) Én persze elfogultságomban javamra magyaráztam e nyilatkozatát s fájó szívvel bár, de eléggé megnyugodva utaztam el.

Hiszen ő mondta, hogy még kis leány, nem akar férjhez menni.

Dehogy akart. Hogy mennyire nem akart, azt hamar megtudtam. Alig telt el pár hónap, midőn lakadalmi meghívót kaptam — Feritől, az én kedves cimborámtól, a ki tudatta velem, hogy boldog vőlegény, s hogy a menyasszonya a bájos kis Margit...

Nemsokára azután visszahelyezték régi állomásomra, a melynek most már hivatali főnökévé lettem. Régi lakásomat ismét elfoglaltam s naponta fölkerestem a kertet és a zöld gyep-padot, a melyről Margitot annyiszor lestem s a mely még most is olyan zöld, mint volt akkor.

Esténként most is nézem a gönczölszekerét s kereselem a csillagot, a mely egykor kettőnké volt.

De most már nincs ott! Vagy csak én nem látom, mert nekem az már nem ragyog többé? Min-k is ragyogna — úgy sem lehetne az már kettőnké.

És mégis minden este kereselem a többi között. Az édes emlékezet odaviszi révedező tekintetemet. Milyen bohó az ember.

Peddig annak van igaza, a ki ott kint azt a nótát éneklé:

Lehullott a csillagom,
Elhagyott a galambom!

Most majd ezt a nótát fogom dudolni a gyep-padon és e mellett iparkodom bölcsnek lenni és rászoktatni szívemet, hogy — ne keresse azt a csillagot, a mi lehullott!

Sz. H.